

MINISTERSTWO FINANSÓW
GENERALNY INSPEKTOR INFORMACJI FINANSOWEJ
Sebastian Skuza

Warszawa, 15 listopada 2023 roku

Sprawa: Informacje o obszarach i sektorach
szczególnie narażonych na ryzyko
prania pieniędzy oraz
finansowania terroryzmu

Znak sprawy: IF10.713.1.2023

Kontakt: Sekretariat IF
tel. +48 22 694 30 60
e-mail: sekretariat.if@mf.gov.pl

Starostowie

wg rozdzielnika ePUAP

Szanowni Państwo,

Generalny Inspektor Informacji Finansowej stosownie do zapisów art. 132 ust. 2 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 ze zm.), zwanej dalej ustawą, opracowuje i udostępnia, w terminie do dnia 15 listopada każdego roku, informacje o obszarach i sektorach szczególnie narażonych na ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

W związku z powyższym przedstawiam Państwu informacje o obszarach i sektorach szczególnie narażonych na ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w działalności fundacji i stowarzyszeń¹:

1) powiązania osobowe z państwami wysokiego ryzyka²;

Fundacje/stowarzyszenia mające powiązania osobowe oraz kontakty z osobami i podmiotami pochodzącymi z krajów podwyższonego ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (vide m.in.: Rozporządzenie delegowane Komisji UE 2016/1675 z dnia 14 lipca 2016 r.³ oraz lista FATF⁴ do której zostały dodane nowe państwa). Fundacje/stowarzyszenia mające powiązania z państwami wysokiego ryzyka

¹ Stosownie do treści art. 2 ust. 1 pkt 21 i pkt 22 ustawy, instytucją obowiązującą jest fundacja ustanowiona na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, a także stowarzyszenie, posiadające osobowość prawną, utworzone na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

² <https://www.gov.pl/web/finanse/sankcje-miedzynarodowe-giif>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02016R1675-20231018>

⁴ <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>

mogą stanowić potencjalne zagrożenie, zwłaszcza jeśli państwa te są związane z działaniami terrorystycznymi lub toczą się w nich konflikty zbrojne z udziałem organizacji terrorystycznych. Państwa wysokiego ryzyka to zazwyczaj te, które są uznawane za miejsca, gdzie istnieje większe ryzyko prania pieniędzy czy finansowania terroryzmu lub innych nielegalnych działań finansowych. Fundacje/stowarzyszenia mogą być wykorzystywane jako narzędzie do przekazywania funduszy na cele terrorystyczne.

2) działalność fundacji/stowarzyszeń zagranicznych mających siedzibę za granicą i tworzących przedstawicielstwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

Zagraniczne ugrupowania terrorystyczne mogą podszywać się pod legalne podmioty, jak np. fundacje oraz stowarzyszenia i pozyskiwać fundusze na cele o charakterze terrorystycznym. Częstym przypadkiem jest, że organizacja o charakterze terrorystycznym czy ekstremistycznym jest w jednym kraju na listach organizacji nielegalnych, a w innym kraju działa legalnie;

3) udzielanie pomocy humanitarnej na obszarach obarczonych dużym ryzykiem finansowania terroryzmu;

Fundacje/stowarzyszenia świadczące pomoc humanitarną na obszarach obarczonych dużym ryzykiem, gdzie mają miejsce konflikty zbrojne, bądź aktywnie działają niepaństwowe grupy zbrojne lub terroryści. Konkretnie zagrożenia zależą od wielu czynników, m.in. od profesjonalizmu organizacji typu non-profit czy też sytuacji w kraju, w którym jest świadczona pomoc, w tym od politycznej dynamiki danego konfliktu. Fundacje/stowarzyszenia mogą być wykorzystywane do przenoszenia środków wykorzystywanych na cele terrorystyczne. Może to obejmować bezpośrednie finansowanie działań terrorystycznych lub pomoc w finansowaniu organizacji terrorystycznych

4) reprezentowanie fundacji/stowarzyszenia przez osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne (ang. PEP – *Politically Exposed Persons*)⁵;

5) Utrzymywanie przez fundacje/stowarzyszenia związków z osobami powiązanymi z przestępczością zorganizowaną lub terroryzmem bądź ich rodzinami. Fundacje/stowarzyszenia mogą mieć bezpośrednie albo pośrednie związki z osobami lub organizacjami związanymi z terroryzmem bądź przestępczością zorganizowaną, co może się wiązać z procederem prania pieniędzy lub zbierania bądź przenoszenia środków finansowych na cele terrorystyczne;

6) powiązania osobowe członków zarządu fundacji/stowarzyszenia z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą, będącymi kontrahentami fundacji/stowarzyszenia;

7) prowadzenie działalności pod adresem tzw. biura wirtualnego;

8) podjęcie przez fundację/stowarzyszenie działalności gospodarczej niezgodnej ze statutem;

9) liczne źródła pozyskiwania funduszy;

Liczne źródła pozyskiwania funduszy umożliwiają ukrycie transferowania wartości majątkowych pochodzących z nielegalnej działalności do organizacji typu non-profit w celu ich wyprania. Na przykład środki pieniężne uzyskane w wyniku przestępstwa,

⁵ Należy zwrócić szczególną uwagę na rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie wykazu krajowych stanowisk i funkcji publicznych będących eksponowanymi stanowiskami politycznymi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1632).

wpłacane jako darowizny podstawionych lub nieistniejących osób fizycznych lub prawnych, mogą być następnie – w legalny sposób – transferowane na rzecz konkretnych osób lub podmiotów gospodarczych, rzekomo zgodnie z celami wskazanymi w statucie organizacji.

- 10) **wykorzystywanie sposobów gromadzenia środków pieniężnych ułatwiających ukrycie źródeł ich pochodzenia i tożsamości rzeczywistych darczyńców (np. część zbiorów publicznych, aukcji charytatywnych).** Tworzone są fałszywe projekty lub podejmowane są nieprawdziwe inicjatywy działalności charytatywnej lub gospodarczej. W działalności gospodarczej wykorzystuje się podwójne fakturowanie, fikcyjne kontrakty, ustala się zawyżone ceny na towary lub usługi w celu ukrycia prawdziwych operacji bądź zaciemnienia pochodzenia środków finansowych;
- 11) **wykorzystywanie nowych narzędzi technologicznych;**
Fundacje/stowarzyszenia wykorzystujące do pozyskiwania funduszy nowe narzędzia technologiczne sprzyjające ukryciu źródeł ich pochodzenia, takie jak „crowdfunding” (finansowanie społecznościowe) czy „blockchain” (transakcje w walutach wirtualnych).
- 12) **brak ogólnodostępnych informacji na stronach internetowych o fundacji/stowarzyszeniu, w szczególności o zakresie działalności, przykładowych inicjatywach, sposobie wykorzystywania funduszy – zgodnych ze statutem.** Brak przejrzystości w zarządzaniu finansami stowarzyszenia jest sposobem na ukrycie nielegalnych środków. Tworzenie fałszywych dokumentów księgowych lub manipulowanie rachunkami bankowymi stowarzyszenia może ułatwić pranie pieniędzy;
- 13) **brak informacji na temat końcowego wykorzystania funduszy.** Jeśli osoby zarządzające stowarzyszeniem wykorzystują jego środki na cele osobiste, prywatne lub niezwiązane z celami statutowymi, może to być uznane za nieprawidłowe wykorzystanie funduszy;
- 14) **krótki okres funkcjonowania fundacji/stowarzyszenia połączony z wyjątkowo wysokimi obrotami;**
- 15) **uzyskanie negatywnych informacji o działalności fundacji/stowarzyszenia, np. mogących wskazywać na wykorzystanie do popełnienia przestępstwa;**
- 16) **zawieszenie zarządu fundacji i wyznaczenie zarządcy przymusowego (art. 14 ustawy o fundacjach) lub zawieszenie w czynnościach zarządu stowarzyszenia i wyznaczenie przedstawiciela do prowadzenia bieżących spraw stowarzyszenia (art. 29 ust 2 ustawy - Prawo o stowarzyszeniach);**
- 17) **zidentyfikowanie w sprawozdaniu z działalności fundacji informacji pozwalających negatywnie ocenić prawidłowość realizacji obowiązków wynikających z ustawy (art. 12 ust. 2 ustawy o fundacjach);**
- 18) **fundacje/stowarzyszenia nieujawniające informacji o swojej działalności, np. poprzez brak składanych sprawozdań lub brak kontaktu z przedstawicielami fundacji/stowarzyszenia;**
- 19) **organizacje non-profit powiązane z osobami reprezentującymi ruchy ekstremistyczne;**
Organizacje non-profit powiązane osobowo lub ideologicznie z osobami reprezentującymi ruchy ekstremistyczne (np. skrajnie islamistyczne, prawicowe, lewicowe) mogą wspierać podmioty lub osoby poprzez np. organizowanie zbiorów, finansowanie szkoleń paramilitarnych, czy też wydarzeń oraz materiałów propagandowych.

Ponadto zalecane jest bieżące śledzenie publikacji i komunikatów Generalnego Inspektora Informacji Finansowej na stronie internetowej Ministerstwa Finansów⁶ a także uwzględnienie, zgodnie z art. 131 ust 2 ustawy, faktu, że Komisja Europejska opublikowała aktualizację sprawozdania⁷, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849.

Informacje zawarte w niniejszym piśmie są informacjami objętymi tajemnicą informacji finansowej, w przypadkach i na zasadach określonych w art. 99 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz *finansowania terroryzmu* (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 ze zm.).

Z upoważnienia
Generalnego Inspektora Informacji Finansowej

Zastępcą Dyrektora
Departamentu Informacji Finansowej

Artur Kołaczek

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

⁶ <https://www.gov.pl/web/finanse/generalny-inspektor-informacji-finansowej>

⁷ https://finance.ec.europa.eu/financial-crime/eu-context-anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism_en